

GÜNEY DOĞU'DAKİ TERÖR SORUNU, TARİHİ İNCELEME, TEDBİRLER

Prof.Dr.Azmi SÜSLÜ

A- İNCELEME

Ermenilerin ve Rumların olduğu gibi, Kürtlerin menşei ve dili üzerine yaklaşık yüz yıldır birçok spekülasyonlar yapılmaktadır. Genellikle kabul edilen görüşe göre “Kürt” adının ortaya çıkışı ve Kürtlerin menşei, Türklerin yurt tutmak maksadıyla Anadolu'daki varlıklarına, yani XI. yüzyıl başlarına bağlanmaktadır. Kafesoğlu, Eberhard, Rasyon, Nèmeth, Kuran (E.), belirli bir dönem Minorsky, Bilgiç ve bazı tarihçiler Kürtlerin Turanî bir ırk oldukları üzerinde durmaktadırlar. Bunların Türklerden, Araplardan ve Farslardan etkilenmiş bir sınır toplumu olduklarını, Anadolu'nun veya Kafkasya'nın eski kavimlerinden bazılarıyla akrabalıkları olduklarını iddia edenler veya bazı efsanelerle daha gerilere doğru gidenler de vardır. Hatta günümüzde bile soyadları Türk, Turan, Avşar, Bayat vb. olup ta Kürtlüklerinden bahsedener de vardır. Hatta hatta birkaç yıl önce yayınlanan “Hitler'in Masa Notları”nda bile “Kuzey Afrika'daki Berberî Almanlarımız gibi , Doğu Anadolu'daki Alman Kürtlerimiz de vardır; Mustafa Kemal de bunlardan biridir” diyerek Kürtleri Almanlaştıran ve Atatürk'ü Kürt göstermek isteyenler de mevcuttur.

Menşe konusu gibi dil, kültür, folklor, din ve mezhep konuları da istismar edilmeye çalışılmaktadır. Konuyu tarihi çerçevede incelemek istiyoruz. Ancak bir cümleyle ifade etmek gerekirse, bu konular da menşe konusu gibi, genellikle Türk tarihi ve coğrafyasına daha yakın olarak mütalaa edilmektedir.¹

1 Azmi Süslü, Mesut Fâni (BİLGİLİ)'ye Göre Kürtler ve Sosyal Gelişimleri, Ankara, 1993, s.13-57.

En çok istismar edilen bir başka husus ta, nüfus meselesidir. Konuya ideolojik veya hissi yaklaşanlar, Ermeni nüfusu veya ölenleri meselesinde olduğu gibi, Türkiye'deki veya çevredeki Kürt nüfusu konusunda da hep bir enflasyon özentisi içindedirler. Bu da tarihî gerçeklerle uyuşmamakta, günümüzdeki bazı sun'i beklentilere dayanmaktadır.

Buradan hareketle ve tarihî perspektif içinde konuyu Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki ana hatlarıyla değerlendirmek ve çıkacak blançoya göre bir değer yargısına vararak, dersler çıkarmak veya tedbirler paketi oluşturmak gerekmektedir.

Osmanlı Devleti, yeni fethettiği yerlerde, Arapların aksine, Türk unsurundan ve hemen her meslek grubundan insanları bir tesbih tanesi gibi yerleştirmiş ve mahalli yapıyı aksatmayacak tarzda esnek bir politika izlemiştir. Bir başka ifadeyle, fethedilen yerlerde, Batı'nın aksine bir kolonizasyon, emparyalizm veya asimilasyon siyasetine gitmemiş ve insanların dilini, dinini, mezhebini, kültürünü değiştirmek için bir baskı uygulamamıştır. Yani Bizans'ın ve daha sonra Batı'nın uyguladığı "divida et imperum" (böl, parçala, yönet) politikası yerine "birleştir, kaynaştır, mutlu et" siyasetini şiar edinmiştir. Bu çerçevede de Doğu Anadolu'da, Rumeli'de ve Kuzey Afrika'daki idari taksimatta , eyalet, vilayet , sancak sistemlerinde, mahalli yöneticilere esnek davranmıştır. Doğu Anadolu'daki ve Kuzey Irak'taki eşrâfa "yurtluk, ocaklık" şeklinde sancak beylikleri vermiştir. İşte, devletin genel yapısındaki zaafı XVIII. yüzyıldan itibaren bu mahalli beyliklere, emirliklere, ayanlıklara da sirayet etmeye başlamış ve merkezî otorite zayıflarken mahalli idareler merkezin kontrolünden çıkmaya başlamıştır.

Şerefnâme (Bitlis Sancak Beyi Şerafettin,1597)'de XVI. yüzyıl sonlarında, Evliya Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde XVII.yüzyılda bölgede bir nevi derebeyliklerin hâkim olduğu ve konar-göçer aşiretlerin başlarında bulunan aşiret reislerinin, ağalarının, emirlerinin birbirleriyle devamlı mücadele ettikleri ifade edilmiştir. Osmanlı Devleti, bu ihtilafları çözmek ve Anadolu'daki, Suriye'deki, Irak'taki Türk, Kürt, Arap aşiretlerini yerleşik

hayata, ziraate geçirmek maksadıyla XVII. yüzyıl sonlarında yeni bir iskân siyaseti uygulamışsa da, yeterince başarılı olamamıştır. Bu aşiretlerden bir kısmı Orta ve Batı Anadolu'ya ve Çukurova'ya yerleşmiştir.

Zamanla Kürt reislerinin aşiretler üzerindeki nüfuzu azalmış ve birçok aşireti birden etkileyen tarikat şeyhleri bu boşluğu doldurmaya başlamıştır. Böylece tekkeler, zaviyeler ve türbelerle birlikte şeyhler, seyyidler, mürşitler, mehdiler, halifeler, imamlar, sâlikler, müritler, mürideler, dervişler zinciri içinde bilhassa Kadirilik ve Nakşibendilik yaygınlaşmıştır.²

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Osmanlı Devleti, bir taraftan Anadolu'da ve Rumeli'de bu yeni mahalli güçlerle uğraşır ve yeni depreşmeye başlayan gayr-i müslim meseleleriyle, misyoner faaliyetleriyle, Fars mezhebî ve ırkî propagandalarıyla uğraşırken, diğer taraftan da XIX. yüzyıl boyunca gelişen milliyetçilik hareketleriyle ve sanayi inkılâbıyla körüklenen ve Balkanlar'da, Kafkasya'da ve Kuzey Afrika'da toprak kayıplarına neden olan yaraları sarmaya çalışmıştır.

XIX. yüzyıl sonlarıyla XX.yüzyıl başlarında ise iflah olmaz dertler Osmanlı Devleti'ni sarmış ve artık kol ve bacakların kesilmesi, bazı uzuvların feda edilmesi bile bedeni kurtaramayacak hâle gelmiştir. Asırlar boyu İran'ın sıcak ve bilhassa soğuk savaşı; zincir halkaları gibi uzanan meseleler yumağı, Kürt, Ermeni, Arap, Gürcü, Keldani meseleleri; Batılı devletlerin aynı şekilde sıcak ve soğuk yaklaşımları, Afrika, Doğu Avrupa ve Asya'da verdirdikleri kayıplar kadar etkili olan misyoner faaliyetleri ve I.Dünya Savaşı'na girerken, ıslahât bahanesiyle iki yabancıya, iki "olağanüstü hâl veya bölge valisi" ne verilip resmen iki bölgeye taksim edilmiş olan Doğu Anadolu; Yunanistan'ı, Tunus'u , Cezayir'i, Mısır'ı, Kıbrıs'ı, Sırbistan'ı, Romanya'sı , Arap ülkeleri, Kuzey Doğu Anadolu'daki livaları koparılmış ve Mustafa Kemal'in ifadesiyle " mütevazi Misak-ı Millî sınırları" na hapsedilmiş bir manzara ...

² Ercüment Kuran, "Türkiye'de Kürt Meselesi," Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, Ağustos 1992, sayı 79, s.161-162.

Millî Mücadele'ye başlarken bile, düşmanın yanısıra, içeride devam eden 20 'nin üzerindeki iç isyan ...

B-DEĞERLENDİRME

Bu kısımda Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi idarecilerinin aldıkları tedbirleri konumuz açısından değerlendirirken şu hususları tesbit edebiliriz.

Devlete asker, vergi vermemek veya mahalli otorite kurmak amaçlarıyla mahalli derebeylik, toprak veya aşiret ağalığı, şeyhlik, seyyidlik vb. iddiaları gibi fikri ve fiili başkaldırılar, sonradan, özellikle 1878 Berlin Andlaşması'yla, hukukî bir zemine de oturtulmak suretiyle, idelolojik amaçlara ve bağımsız devlet kurmaya doğru bir gelişme göstermiştir. Batılı devletlerin 1815 Viyana Kongresi'nde diplomasiye ve hukuka soktukları “Şark Meselesi” zaman zaman “Küçük, Büyük Ermenistan” , “Küçük, Büyük Arabistan” , “Büyük Yunanistan, yani Megali İdea veya ENOSSİS” veya günümüze kadar devam ettirilmek suretiyle “Türkiye Kürdistanı” ,” Irak Kürdistanı” veya Türkiye, Irak, Suriye, İran ve son zamanlarda Kafkasya'nın bir kısmını da içine almak üzere “Büyük Kürdistan” a dönüştürülmeye çalışılmaktadır.

Osmanlı Devleti yetkililerinin ve aydınlarının çoğu kez merkezden, zaman zaman da mahallinden yaptıkları “ tahkikat” veya raporlarına bağlı olarak aldıkları tavsiye, nasihat, takdir, tedip, taciz, kahr-u tedmir, tenkil, iskân, Arazi Kanunnâmesi (1858) ve büyük ölçüde başarılı olan ve bugün de “geçici köy koruyuculuğu” şeklinde yinelediğimiz, “Hamidiye Aşiret Alayları” ve bununla birlikte ele alınmış olan ve bugün Amerika Birleşik Devletleri'yle, Avrupa'nın üçüncü dünya ülkelerine uyguladıkları tarzdaki “Aşiret Mektepleri” politikaları zaman zaman etkili olmuşlarsa da, Kürtçülük vb. faaliyetlerin kökünü kazıyamamışlardır.

I.Dünya Savaşı'ndan, Millî Mücadele'den ölümüne kadar Atatürk'ün bu konudaki tedbirleri ise, Osmanlı dönemindekilerin bir kısmını da uy-

gulamak suretiyle, fakat daha orijinal ve işi başından, kaynağından çözmeye yönelik olmuştur. O, hem dışarıdaki , hem içerideki düşmana karşı yürüteceği mücadeleyi, merkezden, batıdan değil, yine Anadolu'nun fethinde ve yurt tutulmasında olduğu gibi, doğudan başlatmıştır. En önemlisi ise, bu mücadeleyi, kafaları kırmakla değil, gönülleri fethetmekle gerçekleştirmiştir. İşte O'nun hem “resmî, hem de vicdanî görevi” , Bitlis-Muş'tayken, Diyarbakır'dayken, Erzurum ve Sivas'tayken de, Ankara'dayken de hep insana, halka yönelik ve insanca olmuştur. İnsanları ikna etmiş, inandırmış, kararlaştırmış ve onlarla birlikte, onlarla içiçe zafere koşmuştur. Onlardaki azim ve kararı “irade-i milliye” ile ortaya çıkarmış; onlarla yürüyerek, birçok Dünya liderinin aksine, kendisini değil, onları, halkı hâkim kılmış, “hâkimiyet-i milliye”yi gerçekleştirmiştir. Savaşta ve barışta dünyada birer benzeri bulunmayan bu iki siyaseti, bir taraftan millet felsefesi, devlet felsefesi hâline getirirken, diğer taraftan da onları yine aynı adlarla, “İrade-i Milliye” ve “Hâkimiyet-i Milliye” adlarıyla, birer gazete, basın organı yaparak bütün dünyaya ilân ve kabul ettirmiştir.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra da O'nun mütevazî olarak ilân ettiği Misak-ı Millî sınırları içindeki Hatay, Musul, Kerkük, Süleymaniye meseleleri ve Hakkâri olaylarında ve, günümüzde de, Lozan Antlaşması'na katılan İngiliz diplomatlarının “Şimdilik not alıp cebimize koyuyoruz, ama günü geldikçe hep çıkaracağız.” dedikleri, kartlardan Kürtçülük kartı çıkarılmıştır. Ancak, birkaç kelimeyle söyleyecek olursak, Atatürk'ün bütün hayatı boyunca bu olaya bakışı ve davranışı hep kararlı, istikrarlı, sürekli olmuştur. Gaflet ve dalalet içinde bulunanları öğretmek, eğitmek, ikna etmek, ama hıyanet içinde bulunanları da belirli dönemlerde olduğu gibi, kahr-u tedmir etmek yani en şiddetli şekilde cezalandırmak olmuştur. Bu konuda ise, kazanın kaynatıldığı sacayağının üç ayağını da kırmak yolunu izlemiştir. Bu, sun'i Ermeni, Rum meselelerinde de böyle olmuş, yine sun'i olarak hortlatılmak istenen Kürtlük meselesinde de böyle olmuştur. İster eşkıya, ister içerideki ve dışarıdaki maddî destekçileri, isterse de üçüncü ayak olan ideolojik destekçilerin, siyasetçiden, aydımdan, tüccardan veya halktan olsun, ihanet odaklarının hep üstüne gitmiş, kökünü kazımıştır.

Ancak Atatürk'ün ölümünden sonra aynı basiret, istikrar ve uygulama gösterilemediğinden, bugün PKK'nın başını çektiği ve yine içeridekilerin ve artık istismar edebileceği sadece bir unsuru kalan dışarıdaki güçlerin kıskırttığı, Kürtçülük olayı bugüne miras kalmıştır.

C-SONUÇ VE TEDBİRLER

Tarih, geçmişteki kişileri ve olayları konu alır ve mazideki ve hâldeki bu unsurlardan çıkardığı sonuçlarla, derslerle de istikbâle ışık tutar. İşte, ana hatlarıyla Osmanlı ve Cumhuriyet devirlerinin konuya yaklaşımlarını ve olayların sebeplerini gözden geçirdikten sonra, son olarak tarihi tekerür ettirmeyeceğine inandığımız bazı tedbirler üzerinde durarak konuyu bağlamak istiyoruz.

Ancak, şunu hemen belirtelim ki, birkaç yüzyılın meselelerinin, hele hele sosyal meselelerinin, çözümünü birkaç yıl içine sığdırmak mümkün değildir. Ama bu çözüme başlarken öne alınacak, sona alınacak hususları da iyi belirlemek, bunları Mustafa Kemal'in yaptığı gibi millet inancı, kararı hâline getirmek, devlet felsefesi ve uygulaması hâline getirmek ve Millî Mücadele yıllarında olduğu gibi topyekün benimsenir, uygulanır hâle getirmek gerekmektedir. Bunları maddeler hâlinde sıralayalım:

1- Herşeyden önce olay; bir insan olayı , yani sosyal bir vâkıdır. Bu bakımdan hareket noktası insan olmalı, onun maddî ve manevî ihtiyaçları yeterince ve dengeli karşılanmalıdır. Eğer Osmanlı ve Cumhuriyet devirlerinde bu ve benzer meselelerde belirli zamanlarda başarıya ulaşılmışsa, bu hep insana ulaşmak, onun yaşadığı coğrafyaya girmek, onunla hemhâl, hemdert, hemçâre olmakla olmuştur. Osmanlı ve Cumhuriyet idarecilerinin, aydınlarının³ bizzat bölgeye giderek tuttıkları raporlar ki , bun-

3 Atatürk'ün aydın tarifi bu ve benzer konularda hâlâ geçerlidir: "Siyasî çekişmelerin çoğu lüzumsuzdur. Fakat sosyal meseleler, tartışmalar her vakit için yararlıdır. Bizim münevverler (aydınlar) buna çalışmalı. Neden Anadolu'ya gelip uğramazlar? Neden milletle doğrudan doğruya temasta bulunmazlar? Memleketi gezmeli, milleti tanımalı. Eksikliği nedir görüp göstermeli. Milleti sevmek böyle olur. Yoksa lafla, muhabbetle fayda vermez." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1989, s.15).

ların bir kitap hâlinde yayımlanması, kanaatimizce, son derece faydalı sonuçlar verecektir, ve bölgede başarılı olan idarecilerin uygulamalarında tutukları yollar incelenirse, bunlardan alt alta istatistikler çıkartılırsa, görülecektir ki, halkın içine girenler, onu dinleyenler, anlayanlar, hissiyatına tercüman olanlar hep başarılı olmuşlardır. Atatürk'ten sonra sadece bir-iki örnek verecek olursak, Tunceli ve civarındaki başarılı uygulamalarıyla Vali Kenan Güven Paşa'yı gösterebiliriz. Ulaşamadığı yerlere eğitim-öğretimin girmesi, yatılı bölge okullarının ıslahı, birçok öğrencinin Tunceli'de ve başka illerde tahsil görmeleri, bölge kültürünün, tarihi kaynaklarının ortaya çıkarılması, işlenmesi, iktisadî canlılık hatta birçok yerde dinmiş olan ezan sesinin yıllar sonra yeniden duyulmaya başlanması bile onun eserleri arasındadır. İkinci ve yeni bir örnek te Şırnak Valiliği'nin 1995-1997 yıllarında Şırnak ve çevresinde gerçekleştirdiği kültürel, sosyal, iktisadî faaliyetlerdir. Bunları ŞIRGEV (Şırnak İli ve İlçelerini Geliştirme Vakfı'nın 2 no'lu yayınında da izlemek mümkündür.⁴

2- Bölgenin tabii, iktisadî zenginliklerinin, kaynaklarının ortaya çıkarılması. Doğu Anadolu, yüzyıllar öncesine giden tabii ve kültürel zenginliklere sahiptir. Geçmişte "Münbit Hilâl", "Croissant Fertil" (Verimli Bölge) olarak vasıflandırılan, ormanlar bölgesi, hububât anbarı ve envai çeşit gıda ve maden anbarı olan ve eski medeniyetlerde sulama kanallarını bugünkü baraj kazılarında keşfettiğimiz Doğu Anadolu, bugün GAP Projesi'yle eski tabii zenginliklerine kavuşma yolundadır. Terörün dışardan ve içerden tırmandırılmaya çalışılması da bu zenginliğin keşfini veya yaşanmasını durdurmaya yöneliktir. Onun için bütün dünyanın gözü GAP' a yönelmiştir. GAP'ı bir an önce ikmal etmek ve her sektörüyle hayata geçirmek gerekmektedir.

3- Anadolu'nun Millî Mücadele yıllarında keşfedilen ve günümüzde tekrar canlanan bir başka zenginliği de, bizatihi Anadolu insanıdır. Herşeyi elinden alınmış ve ölümü mukadder görülmüş olan Anadolu insanı, seksen yıl önce kaderine razı olmayıp, Batılılarca bir mucize gibi görülen ve

⁴ Kuruluşundan Bugüne Şırnak İli ve İlçelerini Geliştirme Vakfı-ŞIRGEV (1995-1997), Vakıf Yayını nu.2, 1997.

Dünya'da bir örneği olmayan Millî Mücadele'yi başarmış ve kaderine sahip olmuşsa, Mustafa Kemal'in "Türk insanının genlerinde, kromozomlarında var olduğunu" ifade ettiği o "halet-i ruhiye, çalışkanlık" bugün Anadolu'da iktisadî olarak yeniden ortaya çıkmıştır. Seksen yıl önce Anadolu'yu parçalamak üzere gelen ve Cumhuriyet yıllarında %60, 70, 80 hisselerle ortak yatırımlar yapan yabancılar, bugün %30, 40, 49 hisselerle yatırımlar yapmaya, ortak fabrikalar kurmaya razı olmaktadırlar. Anadolu insanının bu çalışkanlığı Avrupa'daki üç milyon Türk'te de canlanmış ve yirmi-otuz yıl önce işçi olarak gidenlerin bir kısmı bugün Avrupalıları işçi olarak çalıştıracak patronlar hâline gelmiş ve üniversitelerine, parlamentolarına, öğretim üyesi, milletvekili olarak girmeye başlamışlardır. Bugün "Anadolu Devi", "Anadolu Kaplanı" uyanmakta ve "Anadolu mucizesi" yeniden gerçekleşmek üzeredir. Arz edilen terörün, sunulan diplomatik, hukuki, idari güçlüklerin önemli nedenlerinden biri de buna matuftur. Bu iktisadî kalkınmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır.

4- Orta vadeli görülen, ama hemen ele alınması gereken en önemli husus ta Anadolu'nun ve dört bir çevresinin kültürel değerlerinin, ilmî kaynaklarının, zenginliklerinin ortaya çıkarılmasıdır. Çok basit bir reçeteyle bugün Diyarbakır, Van, Urfa, Elazığ, Erzurum ve Kars'taki Üniversitelerimiz başta olmak üzere, her üniversite kendi yöresinin tarihî, kültürel kaynaklarını ortaya çıkaracak ve maliyeti 3-5 milyarı geçmeyen projeleri harekete geçirecek olursa, birkaç yıl içinde bunlar mahallerinde toplanıp incelenmeye başlanabilecektir. Benzer projeler, Elazığ, Erzurum, Kayseri Üniversitelerinde başarıyla uygulanmış ve Nisan-Mayıs 1997 ayları içinde Diyarbakır, Urfa, Kahramanmaraş ve Trabzon Üniversitelerinde birer projeye uygulanmaya başlanmıştır. Aslî görevlerinden biri de bu olan diğer üniversitelerimizin de buna eğilmeleri şarttır. Yazılı, sözlü ve görsel kaynakların, Tapu-Tahrir Defterlerinden, Mühimme Defterlerinden, Salnâmelere, Şer'iyye Sicillerine, Vilayet Gazeteleri'ne, Şecerelere, Millî Mücadele ve Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki Mahalli Gazeteler'e kadar hepsi birer kültür hazinesidir. Bunların toplanması, değerlendirilmesi de birçok yakın ve uzak çevreyi tedirgin etmektedir. Hatta bunların bir kısmının orijinaleri, mikrofilm veya fotokopileri el al-

tından Avrupa'ya, ABD'e veya Japonya'ya pazarlanmaktadır. Maraş ve Malatya Tahrir Defterleri'nde olduğu gibi, oluşturulan bir meslekdaş grubumuzun Tapu - Kadastro Genel Müdürlüğü'nde yayına hazır hâle getirdikleri 1568 tarihli Diyarbakır Mufassal Tahrir Defteri'nin yayınlanması, nüfus, dil, ırk, din faktörlerinin nasıl lehte sonuçlar arzettiğini ortaya koyacaktır. Buradaki %90'lara varan yer ve kişi adları (Korkmaz, Ürkmez, Ulama, İttutmuş vbl.)'nin yayınlanması bile bölge tarihini gerçek yönleriyle aydınlatacaktır. Yaklaşık on yıldır mücadelesini verdiğimiz bir benzer husus ta, Bakü, Gence, Nahçıvan, Revan, Musul, Doğubayezit, Halep, Kudüs, Sofya vb. stratejik öneme sahip defterlerin süratle yayınlanmasıdır. Bunlar hem bölge ve komşu ülkelerin tarihleri, hem de uluslararası hukuk ve Türk diplomasisi açısından son derece önemlidirler. Adı geçen kurumca yürütülen ve üstüne ölü toprağı serpilmiş gibi olan bu çalışmaların hızlandırılması, Türkiye Cumhuriyeti'nin siyaseti için GAP Projesi kadar önemlidir.

5- Bu yayınlanacak kaynaklarla ve mahallerinde yapılacak saha araştırmalarıyla, Anadolu üzerinde bir karabasan gibi çöreklenmiş olan Şamanizmden, Fars kültürü ve propagandasından, İsrailiyât'tan, misyoner faaliyetlerinden, cehaletten, menfaatten, din tacirliğinden, aşiret reisliğinden, toprak veya insan ağalığından, tahakkümünden kaynaklanan bir başka hastalık ta "Anadolu insanının değerlerinin istismarı" veya "hurafeleri"dir. Kültürel değerlere sahip çıkılmadığı için bugün Anadolu'da "Devlet malı deniz, yemeyen domuz", "bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın", "doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar", "bir yüzüne tokat atana ötekini çevir", "şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır", "Müslüman ticaret yapmaz, siyaset yapmaz", "kâfirin hizmet arzı varken, çalışmak niye", "bir lokma, bir hırka", "Deryada, denizde çok nimet vardır. Fakat sen selâmet istersen kenarda dur" (Şâir Sa'di) vb. türünden safsatalar kol gezmekte ve halk arasında büyük yıkım yapmaktadırlar. Bunların da tedavi edilmesi gerekmektedir.

6- Günüümüzde İnternet kanalıyla, Web sayfalarıyla, yayınlarla, Dünya'nın her tarafında Türk düşmanlığı yapılmakta ve dünya kamu oyu

etkilenmektedir. Bugün Kürtlük konusu da, geçmişteki Ermeni meselesinde olduğu gibi, ilmi platforma çekilmeli ve kültürel değerler aynı vasıtalarla tanıtılmalıdır. Bu yazıyı hazırlarken İnternet'te yaptığımız kısa bir taramada bile bakınız neler çıkmıştır: "Atatürk" anahtarıyla yapılan taramada onbinlerce adet eser, makale, konu vb. veri bulunmuştur. Bunların herbirinin taranması da bizi daha binlercesine götürecektir. Yine Türkiye Cumhuriyeti'yle ilgili veya O'na yönelik tehdit unsurları da, PKK propagandası da çıkmıştır.

7- Türk halkının milli hassasiyeti, hamaset duyguları, Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ve Atatürk döneminde olduğu gibi, modern kitle iletişim vasıtalarıyla ve her kademedeki pekiştirilmelidir. Türk insanı her konuda aktif hâle getirilmeli, pasif, müdafaacı Devlet adamı imajı ve uygulaması terkedilmelidir.

Bütün bunların halli pek kolay değildir, ama imkânsız da değildir. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki kararlılıkla bunlar çözümlendikçe, terör meselesi gibi daha birçok mesele kendiliğinden kaybolacaktır.

ÖZET

Güney Doğu'daki terör sorununun tarihî bir perspektifini çizmeye çalıştığımız makalemizde önce Kürtlerin menşei ve dili üzerinde durduktan sonra Osmanlı'dan günümüze kadar gelen çalışmalar anlatılmıştır. Osmanlı'nın son dönemlerinde yapılan bir takım ıslahat hareketlerine değindikten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş aşamasında gerçekleştirilen faaliyetlerine, Türkiye Cumhuriyeti'nin mimarı Mustafa Kemal Atatürk'ün, meseleyi millet bazında alışına değinilmiştir. Gerçekten de, Mustafa Kemal Atatürk, birçok dünya liderinin aksine kendisini değil onları, halkı hâkim kılmış ve "Hâkimiyet-i Milliye"yi gerçekleştirmiştir. Makalenin devamında da, ele alınacak tedbirler maddeler hâlinde sıralanmış ve çözüm yolları belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Türkiye Cumhuriyeti, Doğu Anadolu, Atatürk, Kürtler.

ABSTRACT

In our article in which we shall try to draw the historical perspectives of terrorism question in Southern East, after all stating the language and origin of the Kurds, it is mentioned that the performs have been laying from the Ottomans to our days. After it is mentioned that some reformation movements during the last period of the Ottomans, we stated that the activities which had been realized in the phase of the foundation of Turkish Republic and the action which has been based on the nation by Mustafa Kemal Atatürk who is the architect of Republic of Turkey. In reality, Mustafa Kemal Atatürk, he had dominated the nation not himself unlike the other world leaders and realized the "Sovereignty of Nation". In further of the article, we have stated the solving ways and the precautions to be taken in row.

Key Words : Republic of Turkey, Eastern Anatolia, Atatürk, Kurds.